

Regeringens proposition

1976/77: 35

om fortsatt stöd till arbetsmiljöförbättringar;

beslutad den 28 oktober 1976.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar
THORBJÖRN FÄLLDIN

PER AHLMARK

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att statlig garanti för lån till att förbättra arbetsmiljön, inom den tidigare beslutade ramen om 200 milj. kr., skall kunna lämnas även under år 1977.

Utdrag
ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1976-10-28

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ahlmark, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Olsson, Dahlgren, Åsling, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Friggebo

Föredragande: statsrådet Ahlmark

Proposition om fortsatt stöd till arbetsmiljöförbättringar

---

1 Gällande ordning

Riksdagen beslutade i maj 1975 om vissa stimulansåtgärder för arbetsmiljöförbättringar (prop. 1975: 66, SoU 1975: 16, rskr 1975: 191). Beslutet innebär att staten får teckna garanti för lån som skall användas för att finansiera förbättringar av arbetsmiljön, i första hand i mindre och medelstora företag. Garantin avser lån till ett högsta belopp av 100 000 kr. per företag. Det statliga garantiåtagandet gäller totalt 200 milj. kr. under tiden den 1 september 1975—den 31 december 1976.

Lånegarantin tecknas för statens räkning av företagareföreningen i resp. län (SFS 1975: 354). Som villkor för att garanti skall tecknas gäller att lånet skall avse förbättring av arbetsmiljön i redan befintlig anläggning och att möjligheter saknas att finansiera förbättringen på annat sätt. Låneansökan skall ha tillstyrkts av de anställdas företrädare i skyddsfrågor. Lånen löper på sju år. De två första åren är amorteringsfria. För att stimulera företagen till arbetsmiljöförbättringar är de två första åren också räntefria.

För att täcka räntekostnader, infriande av ställda garantier och andra kostnader som följer av systemet, tas enligt lagen (1971: 282) om arbetarskyddsavgift (paragrafen införd 1975: 353) för åren 1976 och 1977 ut en särskild arbetarskyddsavgift om 0,03 procentenheter. Avgiften förs till fonden för arbetsmiljöförbättringar. De kostnader som uppstod innan medel hade flutit in till fonden skulle förskottsvis täckas med medel från arbetarskyddsfonden.

Stat, kommuner och landstingskommuner är undantagna från garanti-systemet. Kommun och landsting betalar heller ingen avgift för ändamålet.

2 Verksamheten hittills

Statens industriverk, som för statens räkning har tillsynen över verksamheten med garantilån, har fortlöpande rapporterat utfallet. Vid utgången av september månad i år hade garantier tecknats om drygt 54 milj. kr. Dessa fördelade sig på 835 företag med totalt 15 000 anställda. Vid samma tidpunkt fanns vid företagareföreningarna 160 ansökningar om sammanlagt 11,2 milj. kr., som ännu inte hade behandlats.

Den länsvisa fördelningen av antalet beviljade resp. avslagna ansökningar om garantilån redovisas i följande tabell

Fördelning på län den 1 sept. 1975—den 30 sept. 1976 (belopp i 1 000-tal kr.)

Län	Beviljade ansökningar		Avslagna ansökningar		Inneliggande ansökningar per den 30.9.1976	
	Antal	Belopp	Antal	Belopp	Antal	Belopp
AB	55	3 385	11	799	10	750
C	35	2 577	2	122	2	196
D	25	1 709	3	295	6	525
E	46	2 739	3	243	5	267
F	48	3 245	9	628	17	1 437
G	38	2 529	2	155	2	120
H	30	2 257	7	493	5	393
I	2	175	—	—	1	86
K	27	1 721	1	100	1	100
L	36	2 172	7	507	13	717
M	36	2 700	12	497	8	495
N	51	3 183	7	530	8	607
O	85	4 916	4*	100	14	700
P	42	2 554	10	774	23	1 694
R	45	3 148	7	469	7	405
S	39	2 294	10	795	5	187
T	30	1 655	3	230	5	183
U	19	1 330	5	287	5	389
W	25	1 633	5	328	2	115
X	32	1 968	—	—	2	127
Y	8	615	2	175	2	182
Z	16	843	3	214	2	200
AC	59	4 332	1	65	5	448
BD	13	816	5	374	11	833
Totalt	842	54 496	119	8 180	161	11 156

* Uppgift om avslaget belopp saknas för tre ansökningar

Industriverket har även redovisat hur lånen till arbetsmiljöförbättringar fördelas på skilda åtgärder.

Av redovisningen framgår att nära hälften av insatserna avser ventilation, luftrening m. m.

Fördelning på åtgärd den 1 sept. 1975—den 30 sept. 1976

Typ av åtgärd	Antal åtgärder	%
Förbättring av ventilation, dammsugning, luftrening etc.	562	43
Bullerdämpning, ljudisolering etc.	149	11
Skyddsanordning på maskin och liknande	91	7
Förbättrad belysning	46	4
Förbättring av sanitära förhållanden	89	7
Andra förbättringar av personalutrymmen	216	16
Övriga åtgärder (lyftanordningar, golvförbättringar etc.)	155	12
Summa	1 308	100

Någon begränsning av garantilånen till viss bransch finns inte i bestämmeelserna. Av naturliga skäl har emellertid tillverkningsindustrin kommit att dominera garantigivningen och svarar för 71 % av de beviljade ansökningarna. Reparations-, tvätter- och annan serviceverksamhet svarar för 9 %, varuhandel, restaurang- och hotellverksamhet för 6 %, byggnadsverksamhet för 5 % och övriga näringsgrenar tillsammans för 9 %.

3 Föredraganden

De hittillsvarande erfarenheterna av systemet med garantilån för arbetsmiljöförbättringar, pekar mot att den garantilåneram om 200 milj. kr., som har fastställts av riksdagen, inte kommer att utnyttjas fullt ut före garantiperiodens utgång den 31 december 1976. Även om en ökning av antalet garantiåtaganden skulle ske mot slutet av garantiperioden innan möjligheten till detta slag av gynnsamma lån upphör, kommer ett betydande belopp av garantisumman att kvarstå outnyttjat vid periodens slut.

Det är enligt min mening ytterst angeläget att arbetsmiljön förbättras. En fortsatt giltighet av systemet med garantilån bör kunna bidra härtill. Det är också rimligt att de medel som samlas in genom den tillfälliga arbetarskyddsavgiften används även efter den nuvarande periodens utgång den 31 december 1976 för det avsedda ändamålet, dvs. för infriande av garantier samt räntekostnader m. m. Jag förordar därför att garantilånesystemet får fortsätta att gälla även efter denna tidpunkt.

Jag vill emellertid betona att de särskilda stimulansåtgärder som garantilånesystemet innebär inte får betraktas som permanenta. Insatser

för att förbättra arbetsmiljön är att anse som en produktionskostnad och bör följaktligen betalas av produktionen. Av dessa skäl anser jag att förlängningen av garantilånesystemets giltighet bör begränsas i tiden och upphöra med utgången av år 1977.

Det bör i sammanhanget nämnas att garantilånen inte omfattas av de lånerestriktioner som riksbanken har ålagt bankerna i deras långivning.

Inte minst vid små och medelstora företag kan brister i fråga om sanitära utrymmen och utrustning utgöra hinder för en ökad rekrytering av kvinnlig arbetskraft. Även andra arbetsmiljöproblem kan föreligga i samband med sådan rekrytering. Jag vill därför särskilt framhålla betydelsen av att garantilånen för arbetsmiljöförbättringar bl. a. utnyttjas för att undanröja direkta hinder i arbetsmiljön som gör det svårt för företagen att anställa kvinnor.

I samband med att stödperioden förlängs avser jag att uppdra åt statens industriverk att på nytt informera företag, fackliga organisationer och skyddsombud om garantilånen.

4 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att lånegarantier för arbetsmiljöförbättringar enligt riktlinjerna i prop. 1975: 66 får lämnas intill utgången av år 1977

---

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

